

ΠΟΡΕΙΑ ΣΕ ΔΡΟΜΟ ΜΟΝΑΧΙΚΟ ΜΕ ΠΟΛΛΑ ΑΓΚΑΘΙΑ (ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ)

Του Αντώνη Δροσόπουλου

Λίγους μήνες μετά την ίδρυση του ΚΟΔΗΣΟ ο Γιάγκος Πεσμαζόγλου θέλησε νά τό έφοδιάσει μέ μιά ομάδα εργασίας πάνω στή σοσιαλιστική θεωρία. Πιά τό έργο αυτό άπευθύνθηκε σέ μένα, διότι είχα γνωρίσει από μέσα τά περισσότερα από τά μεγάλα κόμματα τής Σοσιαλιστικής Διεθνούς καί παρακολούθησε τήν δραστηριότητα τών θεωρητικῶν ίνστιτούτων τους, είχα διαβάσει πολύ σοσιαλιστική φιλολογία (τό θέμα τής διδακτορικής μου διατριβής ήταν μιά μαρξιστική θεωρία) καί είχα έκτεταμένη συμμετοχή στήν συγγραφή τών ιδρυτικῶν κειμένων του ΚΟΔΗΣΟ.

Όταν συγκροτήσαμε οί πρώτοι συνεργάτες τήν ομάδα θεωρητικής εργασίας του ΚΟΔΗΣΟ τήν βαφτίσαμε «Κέντρο Σοσιαλιστικῶν Μελετῶν». Στόν Γιάγκο ἄρρεσε τό ὄνομα καί μου συνέστησε νά χρησιμοποιοῦμε γιά συντομία τό ἀρκτικόλεξο ΚΕΣΟΜ. Ἀπέρριψε τήν ιδέα, διότι ἔχουμε πνιγεῖ από ἀρκτικόλεξα καί κάθε φορά πού συναντάει ὁ ἀναγνώστης τέτοια, ὅταν δέν ἀναφέρονται σέ πολύ γνωστές ὀντότητες, σπάει τό κεφάλι του περί τίνος πρόκειται. Νά τό γράφομε λοιπόν, του είπα, ὀλόκληρο, «Κέντρο Σοσιαλιστικῶν Μελετῶν», καί σέ ἐπόμενες φράσεις μέ τά ἀρχικά ΚΣΜ καί στόν προφορικό λόγο νά τό λέμε «Κου-Σου-Μου». Ἡ διάκριση αὐτή καθιερώθηκε.

Πέσαμε ἀμέσως στή δουλειά μιά ομάδα ἀνθρώπων, πού συμφωνοῦσαμε, ὅτι ὁ σοσιαλισμός ἦ εἶναι δημοκρατικός ἢ εἶναι ἀνύπαρκτος καί χρησιμοποιοῦσαμε ἀνεπιλέκτως ὡς ταυτόσημες τίς λέξεις «σοσιαλισμός» ἢ «δημοκρατικός σοσιαλισμός». Ὅτι κόμματα τής ἀριστερᾶς πού πρεσβεύουν ἢ καί ἀνέχονται τή χρήση τής δίαις γιά τήν πραγματοποίησή

του, διαστρέφουν τήν ἔννοιά του. Ὅτι μᾶς ἔπεφτε τό βάρος νά διαδώσουμε τήν ἀντίληψη αὐτή στήν Ἑλλάδα, στήν ὁποία ἡ δημοκρατική ἀριστερά εἶχε πίσω της μιά σειρά προσπαθειῶν πού δέν εὐδώθηκαν καί ὅπου ἀπό τόν καιρό τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης ἡ ἀριστερή σκέψη εἶχε διαμορφωθεῖ ὑπό τήν ἐπίδραση τοῦ ΚΚΕ.

* * *

Ὡς βασικό στοιχεῖο τῆς λειτουργίας τοῦ ΚΣΜ ἔθεσα ἀπό μιάς ἀρχῆς τήν συνάντηση τῶν μελῶν του κάθε ἐβδομάδα σέ τακτὴ ἡμέρα καί ὥρα γιά νά παρακολουθήσουν μιά ὁμιλία καί νά συζητήσουν κατόπιν τό περιεχόμενό της. Πιστεύω, ὅτι εἶναι βασικῆς σημασίας γιά μιά σοσιαλιστική ὁργάνωση κ' ἄς λένε, ὅτι ἐβδομαδιαῖο κουράζει. Τό σύστημα αὐτό πού εἶναι πολύτιμο γιά τήν συσπείρωση, τό εἶχα ζήσει τρία χρόνια στήν Αὐστρία σάν μεταπτυχιακός φοιτητής καί ὅπου μετεῖχα στήν σοσιαλιστική φοιτητικὴ νεολαία καί τό μεταφύτευσα στήν Ἑλλάδα τό 1959 πού γύρισα, στίς διάφορες σοσιαλιστικὲς ὁμάδες στίς ὁποῖες ἐθήτευσα διαδοχικά μέχρι τήν Σοσιαλιστικὴ Δημοκρατικὴ Ἐνωση στήν ὁποία μᾶς βρῆκε ἡ δικτατορία. Τήν ἀπαρέγκλιτη ἐβδομαδιαία ὁμιλία/συζήτηση ἐπανελάβα στή Βιέννη, ὅπου κατέφυγα μερικούς μῆνες μετά τό πραξικόπημα (ἐπιπνευμαμένης τῆς σύλληψής μου) γιά νά συνεχίσω τήν ἀντιδικτατορικὴ μου δραστηριότητα. Ἐφτιαξα τότε μιά καινούργια ΣΔΕ ἐξωτερικοῦ, διότι ἐκείνη πού εἶχε ἀναπτυχθεῖ στήν Γερμανία καί τήν Αὐστρία στά χρόνια πρό τῆς δικτατορίας ἀκολουθοῦσε ἤδη τίς ιδέες τῆς Νέας Ἀριστεράς (γιά νά ἀποσυντεθεῖ βαθμιαία σέ μιά πλειοδοσία ἀριστερότητας), ἐνῶ ἐγώ πίστευα ἀκράδαντα πῶς μόνο μέ τήν συμπαράσταση τῶν δημοκρατικῶν κυβερνήσεων τῆς Δύσης θά μπορούσε νά ἀπαλλαγεῖ στό ὄρατό μέλλον ὁ τόπος ἀπό τόν ζυγό τῆς χούντας. Σχηματίσαμε ἀργότερα ἓνα Γραφεῖο ΣΔΕ ἐξωτερικοῦ οἱ Στρατῆς Σωμερίτης, Βασίλης Μαυρίδης καί ἐγώ, στό ὁποῖο προστέθηκε καί ὁ Χαράλαμπος Πρωτοπαπᾶς ὅταν στήν φάση Μαρκεζίνη βγήκε ἀπό τήν Ἑλλάδα.

Τήν ἐβδομαδιαίτικη συγκέντρωση ἐργάστηκα νά ἐφαρμόσω κατόπιν στήν Ἐνωση Κέντρου – Νέες Δυνάμεις στήν ὁποία προσχώρησε ἡ ΣΔΕ λίγο μετά τό τέλος τῆς δικτατορίας μέ τήν ἐλπίδα, ὅτι ἡ ΕΚ-ΝΔ θά γινόταν ἓνα μαζικό κόμμα τοῦ δημοκρατικοῦ σοσιαλισμοῦ. Στίς προσπάθειες αὐτῆς τῆς περιόδου βρῆκα μεγάλη ἀνταπόκριση ἀπό τόν πρῶην βουλευτὴ, ὀργανωτικὸ γραμματέα τῆς ΕΚ-ΝΔ, Στέργιο Χασαπῖδη, ὑπόδειγμα σοσιαλιστικοῦ στελέχους. Ἀλλά οὔτε ἡ σοσιαλιστικοποίηση τῆς

ΕΚ-ΝΔ (κατόπιν ΕΔΗΚ) καρποφόρησε, οὔτε καί μπόρεσε ἡ ἴδια νά διατηρήσει τό λαϊκό τῆς ἔρεισμα. Ἔτσι ἐκείνοι πού εἶχαμε κολλήσει μέχρι τέλους στήν ἐλπίδα τοῦ μετασχηματισμοῦ τοῦ Κέντρου, τό ξαναρίξαμε στίς μικρές ομάδες ἐντόνου ιδεολογικοῦ χαρακτήρα, μέχρις ὅτου βρεθήκαμε τελικά σχεδόν ὅλοι μαζί πάλι στό ΚΟΔΗΣΟ.

Κάποιος κατοπινός ἴσως διερωτηθεῖ γιατί δέν προσχωρήσαμε στό ΠΑΣΟΚ πού ἦταν ἡ ἀνερχόμενη δύναμη. Ἐκεῖνο ὅμως εἶχε μιά τελείως διαφορετική ἀντίληψη τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου χαρακτηρίζει προσωπεῖο τοῦ καπιταλισμοῦ τά κόμματα τοῦ δημοκρατικοῦ σοσιαλισμοῦ καί διακήρυσσε ἕναν δικό του Τρίτο Δρόμο. Καί ἐπιπλέον ἦταν ἀντίθετος πρὸς τήν Εὐρωπαϊκή Κοινότητα πού γιά μᾶς ἀποτελοῦσε θεμελιακή ἀξία. Ἡ συμμετοχή μας στό ΚΟΔΗΣΟ ἦταν φυσική καί ἔγινε μέ ἐνθουσιασμό καί χωρίς ἐπιφύλαξη.

Δέν ἄργησε ὅμως κι' ἐκεῖ ἡ πορεία τῆς ομάδος ἐργασίας γιά τήν θεωρητική ἐργασία, τήν συγκρότηση τῆς ὁποίας μᾶς εἶχε ζητήσει, ὅπως εἶπα, τό ἴδιο τό κόμμα, νά συναντήσει ἀγκάθια. Κάποιοι ἀπό τά στελέχη του μᾶς ἔβλεπαν σάν θεωρητικολόγους, ξεκομμένους ἀπό τήν πραγματικότητα. Ἄλλοι μᾶς ἔβλεπαν σάν ἐμπόδιο σέ μιά μελλοντική πολιτική συμμαχιών τοῦ ΚΟΔΗΣΟ. Ἐνας ἀπό αὐτούς μᾶς φώναξε μιά φορά χαρακτηριστικά: «Ἀφοῦ εἶστε τόσο ἀντιδεξιοί, γιατί βάλλετε συνεχῶς κατά τοῦ ΠΑΣΟΚ!»

Γιά τήν χαρτογράφηση τῆς πολιτικῆς φιλοσοφίας τοῦ ΚΟΔΗΣΟ ἔγραψα ὕστερα ἀπό ἀρκετή συζήτηση στό ΚΣΜ ἕνα βιβλιαράκι «Δημοκρατικός Σοσιαλισμός – Ὁ στόχος καί ἡ πορεία». Ἦταν ἡ πρώτη δημοσίευση τοῦ ΚΣΜ, τό 1980. (Τά ἐκτυπωτικά του ἦταν ἡ μόνη ὑλική ἀρωγή πού ἔδωσε σέ ὅλα τά χρόνια τό ΚΟΔΗΣΟ στό ΚΣΜ, πέραν τοῦ ὅτι μᾶς ἐστέγαζε.) Τό κείμενο αὐτό ἦταν μιά ἀνάλυση τῶν ἀρχῶν πού εἶχε ἐξαγγεῖλει τό ΚΟΔΗΣΟ στήν ἴδρυσή του καί ἀναφερόταν ἐπιπλέον στήν Διακήρυξη τῆς Σοσιαλιστικῆς Διεθνούς τοῦ 1951 (Διακήρυξη τῆς Φραγκφούρης). Σταχυολογῶ μερικούς τίτλους του: Ἡ Δημοκρατία εἶναι πρῶτα ἀπό ὅλα προσωπική ἐλευθερία – Ἡ ἀνισότητα εἶναι ἐχθρός τῆς δημοκρατίας – Ὁ καπιταλισμός-πλοῦτος γιά λίγους, δυστυχία γιά τοὺς πολλούς – Ἡ δίψα τοῦ κέρδους καί οἱ οικονομικὲς κρίσεις – Ἡ ψήφος ἐργαλεῖο τῆς μεταρρύθμισης – Τό δίλημμα «ὅλα ἢ τίποτα» – Οἱ κοινωνικοποιήσεις – Ἡ Εὐρώπη.

Ἐμοίρασα τό βιβλιαράκι σέ συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τοῦ ΚΟΔΗΣΟ στά ἄλλα μέλη του. Ὁ Γιάγκος Πεσμαζόγλου τοῦ ἔριξε μιά

ματιά πριν τό βάλει στην τσέπη του. Οί άλλοι οὔτε τό κοίταξαν καί δέν ἐξέφρασαν ποτέ κανένα σχόλιο. Τούς ἄρεσε, δέν τούς ἄρεσε ἢ ό,τιδήποτε ἄλλο. Στην παρατήρηση αὐτή δέν περιλαμβάνω τόν Χαράλαμπο Πρωτοπαπᾶ, μέ τόν όποϊόν εἶχαμε κατά καιρούς διαφωνίες γραμμῆς, ἀλλά γιά τό τί εἶναι ό δημοκρατικός σοσιαλισμός οί ἀντιλήψεις μας ἦταν καί εἶναι πάντα οί ἴδιες.

Μέ τόν καιρό ἡ ἀντίθεση πρὸς τίς τοποθετήσεις τοῦ ΚΣΜ μεγάλωσε μέσα στό ΚΟΔΗΣΟ, ἐνῶ ἐμεῖς συνεχίζαμε νά δουλεύουμε μέ πολύ ζέση στίς καθημερινές του δραστηριότητες. Σέ κάποια διάσκεψη κατέθεσε τό ΚΣΜ σχέδιο ψηφίσματος γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς ἐλευθερίας τοῦ θρησκεύεσθαι στην Ἄλβανία, θεωρώντας ὅτι αὐτό ἀποτελεῖ διεθμιστικό καθῆκον καί πιστεύοντας ὅτι τό σχέδιο θά περνοῦσε χωρίς καμία ἀντίρρηση. Τί δέν ἀκούσαμε! Ὅτι θέτουμε βορειοηπειρωτικό (παρ' ὄλο πού δέν ὑπῆρχε οὔτε ἐκ πλαγίου τέτοια ἀναφορά), ὅτι εἴμαστε ἀντικομμουνιστές (πράγμα πού ἀλήθευε, ὅσο καί ἡ ἀντικαπιταλιστική μας τοποθέτηση). Τό σχέδιο καταψηφίστηκε πάνω σέ ἕνα κύμα ἐνθουσιασμοῦ, παρ' ὄλο πού εἶχε ταχθεῖ ὑπέρ αὐτοῦ καί ὁ πρόεδρος τοῦ κόμματος.

Ἦρθε ἐποχή πού τίς ἀνακοινώσεις τῶν ὀμιλιῶν μας πού κολλούσαμε στην εἴσοδο τῶν γραφείων τοῦ κόμματος, κάποιοι πού ἔμεναν ἀθέατοι τίς κατέβαζαν λίγη ὥρα ἀργότερα. Μέσα σ' αὐτό τό κλίμα συνειδητοποιήσαμε τήν ἀνάγκη νά προσλάβει τό ΚΣΜ μιά ἐξωτερική αὐτοτέλεια, ὥστε ἐκεῖνα πού λέει νά μήν θεωροῦνται ὅτι ἐκφράζουν κατ' ἀνάγκην τό ΚΟΔΗΣΟ. Ἄλλά κι ἐμεῖς δέν θέλαμε νά ταυτιζόμαστε μέ ὅλες τίς ἐπιλογές του καί ἐπιπλέον ἐπιδιώκαμε νά ἐγγραφοῦν στό ΚΣΜ καί πρόσωπα πού ἦταν ὀπαδοί τοῦ δημοκρατικοῦ σοσιαλισμοῦ, ἀλλά δέν ἔστεργαν στην κομματική τους ἔνταξη. Γιά τούς λόγους αὐτούς δώσαμε τό 1983 μιά ιδιαίτερη ὑπόσταση στό ΚΣΜ, παίρνοντας τήν νομική μορφή τοῦ σωματείου. Προσκεϊμένον μέν στό ΚΟΔΗΣΟ, ἀλλά μιά ξεχωριστή ὄντοτητα.

Τό 1984 ἦταν ἕνα ἔτος κρίσης. Τό ΚΟΔΗΣΟ δέν μπόρεσε στίς εὐρωεκλογές νά βγάλει εὐρωβουλευτή, ὅπως εἶχε βγάλει τό 1981, ἐνῶ δέν εἶχε πάρει τό μέτρο γιά τό ἐθνικό κοινοβούλιο «Χάσαμε μέσα στό ἴδιο μας τό γήπεδο» ἦταν τό σχόλιο τοῦ Γιάγκου Πεσμαζόγλου, ὁ όποϊός ἀποσύρθηκε ἀπό τό κόμμα. Μαζί ἀποτραβήχτηκε καί ὁ γέν. γραμματέας του Λάκης Κουρούκλης. Ἀμφότεροι εἶχαν προσφέρει πολλά στην προσπάθεια καί ἡ ἀποχώρησή τους ἦταν πλῆγμα.

Τό ΚΣΜ ἐξακολούθησε νά ἀγωνίζεται μέ πείσμα γιά τό ΚΟΔΗΣΟ τοῦ

ὁποίου τὴν ἡγεσία εἶχε ἀναλάβει ὁ Χαράλαμπος Πρωτοπαπᾶς, πού πάσχιζε νά τό κρατήσει στήν ἐπιφάνεια. Καί τότε βγάλαμε ἓνα νέο διβλιαράκι «Κείμενα γιά τή Δημοκρατία καί τό Σοσιαλισμό» μέ ἄρθρα τῶν Σπύρου Δενδρινοῦ, Γιάννη Δημητριάδη, Γιάννη Ζαχάρωφ, Δημήτρη Κυριακάκου, Λέανδρου Σλάβη, Στρατῆ Μαντούβαλου καί Ἄντωνη Δροσόπουλου.

Ὅσο πλησίαζαν οἱ ἐκλογές τοῦ 1985 μεγάλωνε τό πρόβλημα γιά τό ΚΟΔΗΣΟ, πῶς θά κατέβει σ' αὐτές. Αὐτοτελής κάθοδος δέν παρεῖχε ἐλπίδες. Ἐμεῖς στό ΚΣΜ ὑποστηρίξαμε στήν ἀρχή ὅτι ἔπρεπε νά κατεβεῖ μαζί μέ τά διασωζόμενα κατάλοιπα τοῦ Κέντρου καί καταβάλαμε γι' αὐτό μιά μεγάλη προσπάθεια. Ὅταν καταφάνηκε ὅτι ἡ προοπτική αὐτή δέν εἶχε ἐλπίδες, ὑποστηρίξαμε τήν σύμπραξη μέ τή Ν. Δημοκρατία. Τήν σύμπραξη μέ τό ΠΑΣΟΚ τήν ἀποκλείαμε, γιατί βλέπαμε σ' αὐτό τήν ἀπειλή νά ἀποκτήσει ἓναν καθεστωτικό χαρακτήρα, σάν αὐτόν πού εἶχε προσλάβει στό Μεξικό τό κυβερνητικό κόμμα μέ τήν μονοπώληση τῆς ἐξουσίας πάνω ἀπό 60 χρόνια. Σύμπραξη μέ ἓνα ἀπό τά δύο κομμουνιστικά κόμματα δέν περνοῦσε ἀπό κανενός τῆ σκέψη στό ΚΟΔΗΣΟ.

Ὁ Πρωτοπαπᾶς διαπραγματευόταν παράλληλα μέ τή Ν.Δ. καί μέ τό ΠΑΣΟΚ καί αὐτό δημιούργησε μιά ἔνταση σίς σχέσεις μας. Ἐνα τυχαῖο ἐπεισόδιο ἐπέφερε τή ρήξη. Τό ΚΟΔΗΣΟ τελικά κατέβηκε μέ τή Ν. Δημοκρατία καί μᾶς φώναξαν νά γυρίσουμε, ἀλλά τό πράγμα εἶχε κρυώσει.

* * *

Ἀρχίσαμε τότε μιά γεωγραφική (ποτέ ἰδεολογική) περιπλάνηση τῶν ὀμιλιῶν/συζητήσεων τῆς Δευτέρας. Ἄλλοτε ὡς φιλοξενούμενοι καί ἄλλοτε (τό πολύ μεγαλύτερο διάστημα) πληρώνοντας τήν αἴθουσα.

Οἱ συναντήσεις μας τῆς Δευτέρας συνεχίζονται ἐπί κοντά 25 χρόνια. Κάθε Δευτέρα 8.30μ.μ. ἐκτός τῆς Καθαρᾶς Δευτέρας καί τῶν ἄλλων μεγάλων ἀργιῶν. Ἀπό τά τέλη τοῦ 2000 ὁ τόπος εἶναι ἡ αἴθουσα τοῦ Ἰνστιτούτου Διεθνῶν Οἰκονομικῶν Μελετῶν (Ἀκαδημίας 16), μέ ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις ὅταν πραγματοποιοῦμε μιά συνεστίαση ἢ τό κόψιμο τῆς πίτας καί ἡ δευτεριάτικη συγκέντρωσή μας γίνεται σέ διαφορετικό χῶρο. Οἱ συναντήσεις εἶναι ἀνοικτές καί ἡ συμμετοχή ὁποιοῦδήποτε στήν συζήτηση εἶναι εὐπρόσδεκτη. Τό καλοκαίρι ὀμιλίες/συζητήσεις σέ κλειστή αἴθουσα καί οἱ συναντήσεις μας γίνονται σέ μικρότερο κύκλο σέ μέρος πού ἔχει δροσιά.

Κάποιοι από τούς όμιλητές, πού προσκαλοῦμε, εἶναι διασημότητες. "Όλοι ὅμως ἔχουν νά ποῦν κάτι τό ἐνδιαφέρον ἀπό τήν πολιτική, τήν κοινωνία, τήν οἰκονομία, τό περιβάλλον κ.λπ.

Μιά πάγια ὁμιλία/συζήτηση μέ τό γύρισμα τοῦ χρόνου, ἀπό τότε πού ὑπάρχει τό ΚΣΜ, εἶναι ἡ ἐτήσια ἀνασκόπηση τῆς οἰκονομίας καί ἡ ἀνάλυση τῶν προοπτικῶν της ἀπό τόν Ἄθαν. Χ. Παπανδρόπουλο. Ἡ παρουσίαση τῶν προοπτικῶν δέν εἶναι κατά κανόνα αἰσιόδοξη, δυστυχῶς ὅμως γι' αὐτόν τό τόπο οἱ προγνώσεις τοῦ ὁμιλητῆ μονίμως ἐπαληθεύονται.

Τό 1986 πραγματοποιήσαμε μαζί μέ ἄλλους ἀξιόλογους φίλους καί μέ ἐξαιρετική συμμετοχή ἓνα τριήμερο συνέδριο μέ θέμα «Εὐρώπη-Τώρα» πού ἦταν κήρυγμα γιά τήν εὐρωπαϊκή ἐνοποίηση, τότε πού ἡ κυβέρνηση τῆς χώρας ζητοῦσε «ειδική σχέση», ὅπως ἔβαζε καί ἀστερίσκους κ.λπ. Τό 1987 κάναμε ἓνα διήμερο συνέδριο γιά τήν κοινωνική ἀσφάλιση. Ἡ θέση μας γιά τήν ἀντικατάσταση τοῦ τωρινοῦ συστήματος, μέ ἓνα σύστημα κοινωνικῆς ἀσφάλειας πού θά καλύπτει τό σύνολο τοῦ πληθυσμοῦ κατά τρόπο ἐνιαῖο, ὅπως γίνεται στήν Αὐστραλία καί τή Ν. Ζηλανδία προκάλεσε ἀμφισβητήσεις τῶν ειδικῶν. Ἐκτοτε ἐπανερχόμεστε συνεχῶς στήν ὑποστήριξη αὐτῆς τῆς μεταρρύθμισης πού εἶναι δύσκολη μέν, ἀλλά ὄλο καί περισσότερο ἀναγνωρίζεται ὡς ἀναγκαία.

Μέσα στά χρόνια ὅμως ἐκεῖνο πού ἀπέκτησε μεγαλύτερη ἐμβέλεια ἀπό τίς συγκεντρώσεις μας, εἶναι ἡ Ἐφημερίδα τοῦ ΚΣΜ, πού ἀρχίσαμε νά ἐκδίδουμε ἀμέσως μετά ἀπό τήν ἀποσύνδεση μας ἀπό τό ΚΟΔΗΣΟ καί ἔχει συμπληρώσει ἤδη ζωή 18 ἐτῶν. Μέ 1.100 φύλλα κατά τεῦχος καί μέ ἔξι ἐκδόσεις τό χρόνο ἔχει βρεῖ σημαντική ἀνταπόκριση γιατί τά γραφόμενά της εἶναι περιεκτικά καί εὐληπτα. Δέν ἐξαρτοῦμε τήν ἀποστολή της ἀπό τήν καταβολή τῆς συνδρομῆς, γιατί αὐτό πού μᾶς ἐνδιαφέρει εἶναι νά διαβάζεται. Νά περνάει τό μήνυμά της. Πληρώνει ὅποιος θέλει καί ὅ,τι θέλει καί ἔτσι ἡ Ἐφημερίδα συνεχίζει τό δρόμο της.

Εἶναι μιά ἰδιορρυθμία της νά κυκλοφορεῖ μέ τόνους καί μέ πνεύματα. Θεωροῦμε ὅμως πλούτο τήν διατήρηση τῆς πολιτιστικῆς παράδοσης καί μέ τόν σοσιαλισμό ζητᾶμε νά γίνουν ὄλοι πλούσιοι καί ὄχι ὄλοι φτωχοί.

Ἀρχή μας εἶναι νά γράφουμε μέ εἰλικρίνεια. Ποτέ δέν ἐπικαλεσθήκαμε κάτι πού δέν πιστεύουμε, ὅτι ἀνταποκρίνεται στήν πραγματικότητα. Δέν ἔχουμε διστάσει νά ποῦμε πράγματα δυσάρεστα, ἀκόμη καί γιά πρόσωπα πού συμπαθοῦσαμε.

Στό φύλλο τῆς Ἐφημερίδας τοῦ Αὐγούστου 2000 βάλαμε ἔνθετο μιά

έργασία του «Κάρολος Μάρξ (Μιά αποτίμηση)». Είναι μιά κριτική θεώρηση του έργου του πού καταλήγει με τή φράση «Η ανάλυση τής πραγματικότητας με τά δεδομένα τής έπιστήμης είναι αυτό πού χρειάζεται ή προσπάθειά σου σοσιαλιστή και όχι ή πειθάρχηση τών πραγμάτων σέ ένα θεωρητικό σχήμα».

Τά 108 τεύχη τής Έφημερίδας μας και τά άλλα κείμενα πού έχουμε εκδόσει και οι πάνω από 100 όμιλίες/συζητήσεις πού έχουμε πραγματοποιήσει δέν αποτελούν βέβαια κάτι τό επιβλητικό. Άλλά άφ' ενός ή πολιτική μας έξουσία (ή διαφοροποίησή μας από όλους τούς κατεστημένους πολιτικούς χώρους του τόπου), άφ' έτέρου ή πενιχρότητα τών πόρων μας δέν επέτρεπαν κάτι μεγαλύτερο. Δώσαμε εκείνο πού μπορούσαμε σέ γνώσεις, ιδέες και προτάσεις για μιά καλύτερη και πιο άξια ζωή, ένω αποτέλέσαμε ένα καλό πρότυπο συλλογικής δουλειάς.

Ο Λεάνδρος Σλάβης σάν πρόεδρος, ο Γιάννης Καούνης σάν γενικός γραμματέας, ο Λουκάς Θεοχαρόπουλος στις ανακοινώσεις, εγώ σάν υπεύθυνος τής Έφημερίδας και όλοι οι άλλοι πού προσφέρουν τήν εργασία τους στό ΚΣΜ, αποτελούν στήν συνοχή τών προσπαθειών τους παράδειγμα σέ μιά κοινωνία πού καταβασανίζεται από προσωπικές άντιμαχίες. Και μ' αυτούς πού κάποτε μετέβαλαν τίς άντιλήψεις τους και απέχώρησαν έχουμε μείνει γνήσια φίλοι.

Πρίν από λίγους μήνες καταγράψαμε πάλι τίς ιδεολογικές μας συντεταγμένες σέ ένα κείμενο πού επιγράφεται «Ο Σοσιαλιστικός Όριζοντας». Η γραμμή πού τό διατρέχει είναι ή καταγγελία του μύθου τής ελεύθερης αγοράς, αλλά με τήν αναγνώριση πώς χωρίς τήν χρησιμοποίηση τών μηχανισμών της δέν μπορεί νά καλυφθεί ο τεράστιος όγκος τής παραγωγής και τής διανομής τών αγαθών και τών υπηρεσιών πού απαιτεί ή κοινωνία μας. «Τό ζητούμενο είναι νά περιστείλουμε τήν ρυθμιστική δύναμη τής αγοράς με τόν κοινωνικό σχεδιασμό, νά περιορίσουμε τίς άνισότητες, νά επεκτείνουμε τήν αναδιανεμητική λειτουργία του κράτους και νά ένδυναμώσουμε τό κράτος προνοίας». Έπιμένουμε πάντα, ότι άν ο σοσιαλισμός δέν είναι δημοκρατικός είναι άνύπαρκτος.

Πολιτικά γειτονεύουμε με τόν Συνασπισμό, προς τά χαμηλότερα ιδίως στελέχη του αισθανόμαστε έξαιρετικά κοντά. Είναι ή ξύλινη γλώσσα πού χρησιμοποιεί συχνά αυτό τό κόμμα στήν άγωνία τής δημοτικότητας και οι προσωπικές διενέξεις μέσα στό ήγετικό του κλιμάκιο πού μās κρατούν σέ μιάν απόσταση.

Είναι φανερό, ότι ο δρόμος πού έχουμε ακολουθήσει είναι δύσκολος

καί στρωμένος μέ ἀγκάθια, ἀλλά δέν ξέρουμε ἄλλον καλλίτερο καί τόν συνεχίζουμε μέ ἐπιμονή.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

Γεννήθηκε στήν Ἀθήνα τό 1928. Στήν Κατοχή μέλος τῆς «Ἐθνικῆς Δράσης». Σπούδασε Νομικά στήν Ἀθήνα καί Πολιτικές καί Κοινωνικές Ἐπιστήμες στήν Βιέννη, ὅπου τό 1959 ἔλαβε μέ ἄριστα τό διδακτορικό πτυχίο (θέμα του: Ἡ πρόελευση καί ἡ ἐξέλιξη τῆς θεωρίας τῆς ἐξαθλιώσεως τοῦ Μαρξισμού). Ἀπό τό 1956 στήν σοσιαλιστική κίνηση Σοσιαλιστική Δημοκρατική Ἐνωση, Γέν. Γραμματέας τῆς τό 1967, στήν συνέχεια γραφεῖο τῆς Ἐξωτερικοῦ στήν Βιέννη. Μεταδικτατορικά, Ἐνωση Κέντρου - Νέες Δυνάμεις, ΚΟΔΗΣΟ, Κέντρο Σοσιαλιστικῶν Μελετῶν, τοῦ ὁποίου ἐκδίδει τήν ἐφημερίδα. Δικηγόρος ἀπό τό 1955.